

24/9/86

Με τις περίφημες ιστορίες της Κλωντίν Όταν η Κολέτ δημιουργούσε τόν τύπο της νέας γυναίκας

Μουσδιασμένα

Δεν μπορώ να πω ότι είμαι ένθουςιασμένος από τα μέχρι τώρα πεπραγμένα της νέας διεύθυνσης του ΚΘΒΕ. Και πως να είναι κανείς; Όταν ένας θεατρικός οργανισμός έκατό ηθοποιών, που καταναλώνει περίπου ένα μισό εκατομμύριο δραχμές την ημέρα, αρχίζει τη νέα σεζόν με έργο του καλοκαιριού και με ένα άλλο που θ' άσπαχολήσει πέντε πρόσωπα (δεκάδες καλλιτεχνών που θα ικόσονται) πόση αίσιοδοξη μπορεί να δημιουργήσει. Λέγεται ότι λίγο πριν τα Χριστούγεννα θ' ανεβαθεί η «Πενθεσίλεια» του Κλάιστ, που ακόμη βρίσκεται στο στάδιο της μεταφράσεως και δεν τ' ξέρει ούτε η καλλιτεχνική επιτροπή. Και μετά: Πολλές - πολλές φήμες. Και μία θεοαίτηση: είναι η πρώτη φορά από τελευταία δέκα χρόνια που το ΚΘΒΕ αρχίζει μία χειμερινή περίοδο τόσο άπρονταμμάτιστο και άπροετοιμαστο. Η όχι;

Εξοικαλωμένα

Το θέμα δεν είναι πώς μήχαν οι σκαλωσιές από τα θυγάτηρά μας μνημεία, ούτε το πότε. Αυτά είναι γνωστά. Εκείνο που έχει σημασία είναι, πότε θα θγούν. Γιατί (δεν ξέρουμε αν συμφωνεί ή κ. Μικροκύρη) όταν θα θγούν θα σημαίνει ότι τα μνημεία της Θεσσαλονίκης έχουν επισκευασθεί. Κι αυτό, επίσης, έχει σημασία, ιδίως όταν η δεκαετία από τους σεισμούς του 1978 κοντεύει να συμπληρωθεί.

Ο πρότος Αθηνάιος

Εγραψε αθηναϊκή έφημερίδα: «Διορισμός οι πρώτος διευθυντής από κινηματογραφικό φεστιβάλ Θεσσαλονίκης». Προσέλας μέχρι τώρα (έπλ 25 χρόνια) το φεστιβάλ γινόταν μόνο του, διά μαγείας. Συστοτέρα θάταν να γραφεί: «Διορίστηκε ο πρώτος Αθηνάιος διευθυντής». Σι-δεροκέφαλος.

Και ακόμη...

Διάδοσα με πολλή προσοχή τη σύνθεση της κριτικής επιτροπής του φεστιβάλ Θεσσαλονίκης αναζητώντας εστώ και έναν Θεσσαλονικέα, μέλος της. Ματαίως. Και δεν θα μπορούσαν να με πείσουν ότι η πόλη αυτή που γεννιέται και συντηρεί το φεστιβάλ για ένα τέταρτο του αιώνα δεν διαθέτει ήθοποιους ή σκηνοθέτες.

Νά την ξεγνοιάσει

Σε απελάλληλη αίσουσα έδωσαν οι Ιταλοί τον Κούν να παρουσιάσει τους περιφημούς «Αγνισμούς» του. Μία είναι η πρώτη φορά: Όταν στα 1982 πήγαν τα ελληνικά θέατρα (μιαί και το ΚΘΒΕ και το «Θέατρο Τζάνη») στα «Ευρωπαϊκά» στις βρυξέλες, αναγκάστηκαν να παρουσιάσουν άρχαλες τραγωδίες σε αίσουσα... συνουλιών. Και μη χειρότερα.

Στά 1906 έβασσε τό σκάνδαλο. Η Κολέτ, μία νέα τότε συγγραφέας, έβγαίνει στην σκηνή γυμνή, μ' ένα έργο που επιδεικνυε τόν λεσβιακό έρωτα, με μία γυναίκα τής άριστοκρατίας, γνωστή γιά τις έρωτικές κλίσεις της.

Η γυναίκα αυτή ήταν η μαρκησία Ντέ Μορνί (γνωστή σαν «Μι-ου») και τό έργο λεγόταν «Τό άνδρο της Αιγύπτου». Τό κομικό Παρίσι, παρ' όλη τήν άνεκτικότητά του στό θέματα έρωτα, σοκαρίστηκε θλέποντας τήν σχεδόν γυμνή Κολέτ σε όπιθα-νες περιπτώσεις με μία άλλη γυναίκα.

Η συγγραφέας ήταν τότε μεγαλύτερη από τρίατα χρόνων. Και είχε ξεκινήσει τη ζωή της από ένα έντελώς διαφορετικό περιβάλλον. Είχε γεννηθεί στην έπαρχία, σ' ένα γραφικό χωριό της Βουργουνδίας και είχε μεγαλώσει σ' ένα ήμερο και εύάριστο οικογενειακό περιβάλλον, στήν φύση της Βουργουνδίας. Η στροφή έγινε ή άρχισε όταν ή είκοσάχρονη Σιντονί Γκαμπριέλ Κολέτ (αυτά ήταν ολόκληρο τό όνομά της) παντρεύτηκε τόν Ανρύ Γκωτιέ-Βιλλάρ, συγγραφέα, πού έβαζε τό όνομά του σε έργα νέων πού παράγγελλε, χρονικογράφο, μουσικοκριτικά, έκδοτη, πού πήρε τήν Κολέτ από τό χωριό της και τήν πήγε στο Παρίσι.

Ετσι ή νέα γυναίκα, με όλη τήν άπειρία της, θυθίστηκε στήν υποέμηκη ζωή τού Παρισίου, πού τήν γοήτευσε, άλλα και τήν έφθευρε. Με τήν βοήθεια τού άντρα της μίμισε σά κοσμικά και καλλιτεχνικά σαλόνια και γνώρισε προσωπικότητες σαν τούς Προύστ, Άνταλφράνς, Βαλερύ, Βαθέλ και Ντεμυσού. Παράλληλα, ό έμπερος και φιλήθορος Γκωτιέ-Βιλλάρ εισάγει τή νεαρή σύζυγό του σε έρωτικές κλίσεις κάθε άλλο παρὰ κλασικές.

Και συγγραφέας

Η Κολέτ άρχισε τήν συγγραφική της καριέρα περίεργα. Κάτω από τήν προτροπή τού συζύγου της, άρχισε να καταγράφει

Η παραχώδης ζωή της πλουτίζει τό έργο της

στό σχολείο», σαν δικά του έργα. Τό βιβλίο έγινε άνάρπαστο και ή Κλωντίν έγινε μυθικό πρόσωπο πού όλοι ήθελαν να τήν μιμηθούν. Είναι ένα κουρεμένο κοντά άγορκοκρίτσο πού λανθάρει μία νέα μόδα στό ντύσιμο, στό κούρεμα, στήν συμπεριφορά, μία Κολίτα έκείνου τού κορού, όηλαδή τών άρχών τού αιώνα.

Ο Γκωτιέ-Βιλλάρ, καταλαβαίνοντας πως έχει ένα χρυσωμένο στο σπίτι του, πιέζει τήν γυναίκα του να γράφει συνέχεια. Ετσι δήλκν στή συνέχεια τό βιβλίο: «Η Κλωντίν στο Παρίσι», «Η Κλωντίν παντρεμένη» και τό 1903 «Η Κλωντίν φεύγει», όλα με ύπογραφή τού Γκωτιέ-Βιλλάρ, πού φροντίζει μάλιστα να κατοχυρώσει γιά τόν εαυτό του και τό κομμάτι.

Στά 1904 θγαίνει τό πρώτο βιβλίο της με τό όνομα «Κολέτ Γουίλου» και είναι «Οί διάλογοι τών ζώων». Από κει και πέρα θά γίνει ή γνωστή Κολέτ και θά γράψει, έπλ μιας αιώνα, μυθιστορήματα, νουβέλς, θεατρικά έργα, κριτική θεάτρου, διάλογους κινηματογραφικών ταινιών και σά κατακτητές τήν όδεα κι ένα πλήθος από παράσημα και διακρίσεις.

Ο γάμος της με τόν Γκωτιέ-Βιλλάρ δεν ήγνε καά. Μετά, μάλιστα, από τόν δεσμό της Κολέτ με τήν λεσβία μαρκησία «Μίλου» και τις θεσκιμένες έμφωνίες τους, τό διαζύγιο ήρθε σύντομα, συγκεκρινένα τό 1910. Η συγγραφέας συνέχισε, έβασια, να γράφει και να έκδοει βιβλία: τούς «Αίλικες τής κλαίειας», τήν «Αγύρτισσα», τήν «Χαριτωμένη άστρα» και άλλα.

Ενας έρωτας

Τήν χρονιά τού διαζυγίου της ή Κολέτ άρχισε να συνεργάζεται με τήν έφημερίδα «Λέ Κατέν», πού είχε ένα δονισαντά-

πήρε μέρος στή ζωή αυτή και μάλιστα σά δύοκοκα χρόνια τού πρώτου παγκοσμίου πολέμου, παρακολουθώντας τήν πολιτική δραστηριότητα τού συζύγου της.

Ντέ Ζουβενέλ, τόν γιό πού είχε ό άντρας της από τόν πρώτο γάμο του. Εκείνη είχε εθώσει τό 47 χρόνια της και ό Μπερτράν ήταν μόνο δεκάδι.

Υπάρχουν δύο σημοδιακά θέ-

καί αξιοπρέπεια. Πνίγει τό πάθος της και στέλνει τόν πρόγγο-τό της στις νεανικές άσολίες του και στήν πολιτική, όπου θά άρχισι να διαπρέπει και αύτός με τή σειρά του.

Η Κολέτ είναι πιά μία μεγάλη έπιτυχημένη συγγραφέας, τό βιβλία της σημειώνουν μεγάλη έπιτυχία και πολλά άναδινουν στό θέατρο. Παράλληλα ή πολι-τεία τήν τιμά με παράσημα, αναγνωρίζοντας τήν προσφορά της στό γράμματα.

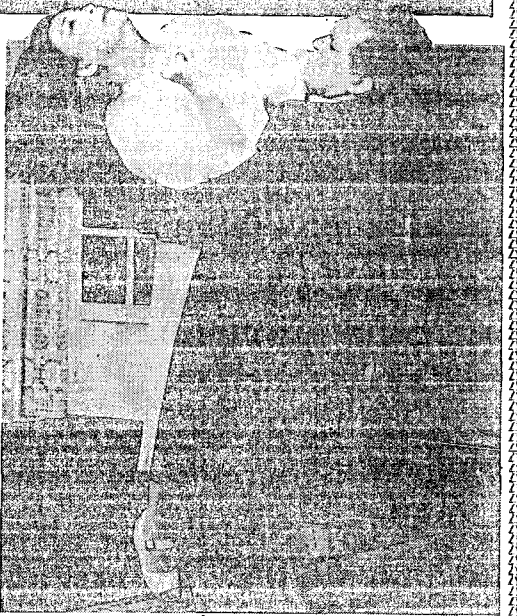
ΗΣΥΧΟ ΑΙΜΑΝΙ

Μετά τό 1925 άρχισε γιά τήν Κολέτ μία ζωή πιά ήρεμη, άλλα πάντα γεμάτη έπιτυχίες. Τό 1935 έκανε τόν τρίτο γάμο της με τόν Εβράλο έπιχειρηματία και συγγραφέα Μωρίς Γκούντεκε, πού ήταν μικρότερός της κα-τό 16 χρόνια.

Αίξει να σημειωθεί ότι τό οικονομικό της Κολέτ, παρ' όλη έπιτυχία τών έργων της, δεν ήγαναιαν θαυμάσια. Σε μία περίοδο δυσκολίας άναγκάστηκε μαζί με τόν άντρα της ν' άνοι-ξουν ένα ίνστιτούτο καλλονής. Πάντως, ή άναγνώριση τού τα-λέντου της δεν παύει. Συχνό θέβασι ή «άροσενική λογοτε-χνία» διατυπώνει έπιφύλαξη γιά τό βιβλίο της, ό Ζινβί κι ό Μωρίς, παρ' όλο πού άναγνω-ρίζουν τό ταλέντο της, ένο-χλούνται από τό «όνήθεια» θέ-ματά της και από τις «άμαρτω-λές» άπόψεις της. Εκείνη όμως συνεχίζει άπτότητα τόν δικό της δρόμο.

Και τό κοινό της μεγαλώνει, κομμάτια της μπαίνουν σά άναγνωστικά βιβλία, τό Χόλυ-γουντ δεν μένει αδιάφορο μπροστά στό έργο της. Και οι τιμητικές διακρίσεις έρχονται ή μία πίσω από τήν άλλη. Στά 1945 είναι ή νεαρή γυναίκα πού μπαί-νει στήν Ακαδημία Γκαλιούρ και γίνεται πρόεδρος της.

Στήν διάρκεια της κατοχής οι Γερμανοί συνέλαβαν τόν άνδρα της, όμως έκείνη κατόρθωσε να τόν σώσει, από τότε και μέχρι να έλευθερωθεί τό Παρίσι ό Γκούντεκε ζούσε κρυμμένος. Στήν κατοχή ή Κολέτ έγραφε τό βιβλίο της «Από τό παράθυρό μου», «Τό ηλλίμο» και τήν «Ζι-

Οι δύο πρωταγωνιστές σε μία σκηνή από τό «Πρόσωπο με πρόσωπο».

Θεατρικές παραστάσεις

Αλεξάντρο Γκέλμαν, «Πρόσωπο με πρόσωπο» από τήν Τζένη Καρέζη και τόν Κώστα Καζάκο.

Αουνηθιστοι σε οσθετικά έργα κοινωνικής (και πολιτικής κριτικής) παρακολούθησε τό έργο «Πρόσωπο με πρόσωπο» τού Γκέλμαν με ένδιαφέρον, πού βαθμιαία μετατρεπόταν σε συνταρακτική έμπειρία. Τό δύο πρόσωπα τού δράματος, τό ζευγάρι τού Αλεξέι και της Νατάσας, πού έχουν κίελας διανύσει μία φαινομενικά άρμονική ζωή είκοσι χρόνια, αντιμετώπιζει μία βαθύτητα κρίση εξ αίτίας ενός τραγικού γεγονότος: τό παιδί τους, ένας νέος τεχνικός, έχει κόψει τό χέριο του (τό έχει χάσει πιά) από μία ηλεκτροπληξία σε ώρα δουλειάς. Ο συγκλονισμός της μάνας -περισσότερο- θά δολήγσει σε μία σύγκρουση με τόν πατέρα, πού, λίγο -πολύ είναι υπεύθυνος γιά τό κακό πού όρθηκε τό παιδί. Καί θά ξεκινήσει ένας άλληλοσπαργμός τού ζεύγους, μία άδυσία από κατηγορίες και άποκαλύψεις, πού θά δείξει σε παράλληλες διαδρομές και τό θέμα πάνω στό όποιο ήταν χιτημένο ή «εύτυχς» διδωσις, άλλα κυρίως τό θέμα πάνω στό όποιο στηρίζεται ή ζωή μεριών τούλάχιστο Σοβιετικών άνθρώπων, κυρίως έκείνων πού φέρουν κάποιες ευθύνες γιά τήν οικόδομη της κοινωνίας. Ο Γκέλμαν δεν θά διστάσει να δείξει πόσο ή ψυχολογική καταπίεση, τό θέμα, ή κολεκτία, ό καρεσιμός, ή συναλλαγή, ή τάση γιά θόλεμα είναι συντημένα στοιχεία της σοβιετικής ζωής. Ο Αλεξέι - «οικόδομος», όπως καυχείται ό ίδιος - έχει άνεσει αγά - αγά στήν Ιεραρχία της δουλειάς του, με τό μέσο πού χρησιμοποιεί, ό τρόπος πού έλκινθηκε και προχώρησε, δεν είναι από κείνα πού μπορεί να καυχήται κανείς. Βέβαια, έχει τις βιοιολογίες του: υπάρχει πάντα ή άτύχη να παραδώσει έγκαιρα τό πάνω, να σφυκαλύνει άδυναμίες - και βιώες του και άλλων - να έκτασσει μία άνετη (ωή στή γυναίκα του και στό παιδί του ούσιαστικά) ο Αλεξέι είναι ένα ύτομο κατατιμεμένο και άγχωδες πού ή οσθετική ζωή του έχει διόδεσι ότι ό μόνος τρόπος έπιβίωσης - ιαβόλου σύμπτωσης με τό οσθετικό ιδανικό - περνάει από τό παινά μέσο. Ετσι, έχει μεταβληθεί προοδευτικό σ' έναν παλίστα, σ' ένα ύτομο γεμάτο ύποκριτες και ψεύσεις, ανά προσωρινα ύπνηπες, λυσίες. Η γυναίκα του, από τήν άλλη μεριά, βιολογική, έχει βάλει επί μένους σάν τόν τριτο όνομα και έπιλυση τών προβλημάτων. Δεν υπάρχει καμιά άμφισβησία πως έχει τις μεθόδους τού άντρα της, ζέρει σανά και άποσέεται μία και ό τριτος αυός της έξουσιελκει μία σχετική άνετη ζωή, ένα μέλλον γιά τό παιδί της. Τό δυστυχία θά να άναρθεί ό, ή σωής και άδενική απόπειρά ότι όλη αυτή ή ζωή, τών συμβατικών θά δολήγσει σ' ό ευτυχία, πού χιτηθεί τό ίδιο τό παιδί τους, θά άποσει τα φράγματα της συμβατικής σωής και θά πλημμυρίσει τό σπιατό με όργη, τυφλές άποκαλύψεις, έξοικισμα τού ενός από τόν άλλον. Ο Γκέλμαν, έκτοντας τήν πείρα μιας σεζόν έργων σοβιετικών και άλλων (σερσει είναι ή άπρσχησι από τό «Παίος φούταί τήν Βαρλίκια Γούλ»), και τό «ήταν όλοι τους παλάι μου» χρησιμοποιεί τό άνομησάθητο δραματουργικό ταλέντο του γιά να βάλει ή σύγκρουση τών δύο σκηνών με μαεστρία, με βαθιά ψυχολογική έξέταση, στήσιγες μία μνημνι ώρολογικής θόλας, πού θά έκταρει με άκρίβεια και θά δολήγσει στο χωρικό - πού βίος είναι και ή λύση γιά τό άνοητισμα μιας ζωής.

Αποτέλεσε εύστοχη έπιλογή τού ζεύγους Καρέζη - Καζάκο ή άνάθεση της σαρμωσέας στήν Ολγα Σερμπόβα, σκηνόδητη με ίσως κερές - όπως έδωσε - κατόπιν, με τριτοσ όνομα έχει παιδί τό ίδιο έργο στην πατρίδα του. Η παραστάση του είχε έναν υψηλό ποσοστό γενοα και καταλυτικό, πού τήν έδωε τό δραματικό βάρος πού άποτύωσε γιά να φανούν όλοι τα στρώματα της οίκογενειακής και κοινωνικής τραγωδίας τού «μόδατος με πρόσωπο», αλλά όλημ και μία διαδοκία τού άδου πού μας έθισε τις άδες παραστάσεις σοβιετικών θέσεων πού έχουμε δει στό παρελόν. Κάποιος έλεγε πως ή καλύτερη συνωμοσία είναι

- Κοιμάται κι ούτ'ή γυιέ μου - απάντησε. Κι ήταν οάν κρώξιμο άγριου άρνιου, π' άσφραίνεται τήν καταιγιδα κι έπειτα τράβηξε πηλαλώντας και τρεκλίζοντας, κατά τό ποτάμι.